

ԾԱՂԻԿ Կը հրատարակուի Շաբաթ օրերը: — Հա-
տը 40 փարս:

Բաժանորդագիրն ԿԱՆԹԻԿ — Պոստոյ համար տարե-
կան 45 դրշ: վեցամսեայ 23 դրշ: եռամսեայ 12 դրշ: —
Գաւառաց համար տարեկան 50 դրշ: վեցամսեայ 26
դրշ: եռամսեայ 14 դրշ:

Ռուսիոյ համար տարեկան հինգ րուբլի: Ուրիշ եր-
կիրներու համար 12 ֆրանք:

Գաւառներէն դրոշմաթուղթ կ'ընդունուի:
Միայն երեք թիւ ապուրիկ կը զրկուի: այնուհետեւ
բաժանորդագիրն չը վճարողը կը դադրի թերթ
նշելէ:

Նշանուցման տողը 2 դրշ:

40 փարս

Ազգային, Քաղաքական եւ Գրական

40 փարս

ԾԱՂԻԿ

Լ Ր Ա Պ Ի Ր

ԾԱՂԻԿ ի վերաբերեալ ամէն գործի համար դիմել:
Առ ՏԵՐԱԿ-Հրատարակիչ ՅՈՎՆԱՆ Գ. ՓԱՆՈՒՄԵԱՆ
Պոլիս, Լազի-Ջապիէ, Պէրպերեան Տպարան

در علیّه اسکی ضعیله زقاعنده بر بریان مطبعه سنده
« زایک » غزتمی مدیری بالاقاشیان حوونان

HOVNAN PALACACHIAN

Directeur du journal arménien « Dzaghik »,
Rue Esski-Zabtié, Imprimerie N. Bérbérian
CONSTANTINOPLE

ՆՈՐ ԵՐԶԱՆ — Ա. ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 35

ՇԱԲԱԹ

11 ՄԱՅԻՍ 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Սահմանադրութեան Տարեգար-
ձըն այս տարին եւս շքեղութեամբ տօնե-
լու համար պատրաստութիւններ կը տես-
նուին: Այս հանդիսին կարգադիր մաս-
նախմբի մեծարոյ անդամք Հիւանդանոցի
հարկւրաւոր պատասխարեւոյ այս առթիւ
ըստ բաւականին նպաստ հայթայթելու
համար գովելի ջանքեր կ'աշխատին կե-
րակոյ տոմսակներն հնար եղածին չափ
մեծ քանակութեամբ վաճառել: Հիւան-
դանոցին հանդէպ ընդարձակ պարտէզն
այժմէն կը պատրաստուի գեղազուարճ
ընդունարան մը լինել անդ. գումարելի
հանդիսականաց:

— Վաղըֆ կալուածոց փոխանցութեան
իրաւունքն ընդարձակող օրինաց ոգին
գեղեցիկ լինն բացատրուած է վերջին
անգամ Պետական խորհրդոյ կողմէ խմբ-
րադրուած և եպարքոսական բարձր հա-
ճութեամբ կիրառութեան գրուած հը-
րամանագրի մը մէջ: «Ծաղիկ»-ի այս աւուր
թուով հրատարակած եմք այդ հրամա-
նագիրը: Բայց որպէս զի այդպիսի կա-
լուածոց փոխանցութեան մէջ շահ ունե-
ցողներ վագֆներու և անոնց յարակից
ժառանգական պայմանաց վրայ լի ու լի
և բացայայտ տեղեկութիւն ունենան,
յառաջիկայ թուով պիտի հրատարակեմք
կարևոր խորհրդածութիւն մը: այժմէն
կը հրաւիրեմք մեր աղնիւ ընթերցողներն
պատրաստուիլ օգուտ քաղելու անկէ:

— Մայր եկեղեցւոյ թաղական խոր-
հրդոյ Ատենապետ Էքսէրճեան Պօղոս Է-
ֆէնտի և Մայր վարժարանի Տեսուչ Մե-
լիքեան Մկրտիչ Էֆէնտի՝ Տնտեսական
խորհրդոյ յանձնարարութեամբ երէկ էթ-
մէ յոսանի վարժարանն երթալով, վար-
ժարանին բարեկարգութեան համար
խորհրդակցեցան Հոգաբարձութեան հետ:

— Երէկի Ուսումնական խորհուրդը՝
Ազգային վարժարանաց Տնօրինութեանց
կողմանէ զրկուած քառամսեայ տեղեկա-
գիրները նկատողութեան առնելով, յիշ-
եալ վարժարաններէն Մայր վարժարանը,
ինչպէս և Բերայի, Պէշիկթաշի և Իս-
կիւտարի Ս. Խաչ վարժարանները բար-

ւոր վիճակի մէջ տեսնել և առ այս գո-
հունակութիւն յայտնել է:

Ուսումնական խորհուրդը յանձնարա-
րել է նաև կրթական Տեսուչ Իւթիւճեան
կարապետ Էֆէնտիին, հրահանգ տալ Պօ-
յաճը քէոյի, Կէտիկ Բաշայի և Եէնի գա-
րուի թաղական խորհրդոց, որպէս զի
հոգ տանին իրենց թաղերու վարժարա-
նաց առաւել ևս բարւոքման:

— Լրագրոյս աշխատակիցներէն Սի-
մոն Էֆէնտի Գարամաճեան այս միջոցին
տպագրութեան յանձնած է իւր յօդունած
« Նոր Բառագիրք Հայ լեզուի » անուն
աշխատասիրութիւնն, որ դիւրատար
ձևով և դիւրամտչելի գնով, մեծ պա-
կաս մը պիտի լինէ ազգային դասագը-
րոց շարքին մէջ:

— Չորեքշաբթի աւուր Խառն Ժողովը,
ընդունելով Գեր Տ. Վահան Ծ. վարդա-
պետ Յակոբեանի Տիգրանակերտի Առաջ-
նորդութենէ հրաժարականը, որոշեց գը-
րել Գեր Տ. Յովհաննէս վարդապետ Փա-
փաղեանի որ շարունակէ Առաջնորդական
Տեղապահի պաշտօնը:

— Երէկի Ուսումնական խորհուրդը
վաւերացուց Կեսարիոյ Ուսումն. խորհր-
դոյ նորոգ. կազմութիւնը:

— Էյուպի Ս. Աստուածածին եկե-
ղեցւոյ թաղ. խորհուրդն իւր հրաժարա-
կանը երէկ զրկեց ի Պատրիարքարան:

— Ազգային հանճարեղ գրագէտ Պա-
րոնեան Յակոբ Էֆէնտիի հիւանդութիւ-
նը կը շարունակէ օր ըստ օրէ ծանրանալ և
մտահոգութիւն պատճառել: Ի շարս յօք-
նախուռն բաղմութեան այցելուաց կան
երեւելի Հայ բժիշկներ ալ որոց հիւան-
դին վրայ ըրած անտաքնութիւնն գրե-
թաղգաբար աննպաստ կարծեաց կ'առաջ-
նորդէ զիրենք: Առ յարգելի գրագէտին
համակրանաց ցոյց մ'ընելու համար ամէն
կողմէ հարկւրաւոր անձինք կը դիմեն առ
մեզ, խնդրելով որ նուիրահաւաքման
ձեռնարկուի: Երէկ լսեցինք թէ ազգիս
գրագէտ, սեղանաւոր, վաճառական,
փաստաբան և եկեղեցական դասերէն նը-
շանաւոր անձնաւորութիւնք այսպիսի
նուիրահաւաքման համար կեդրոնական
մասնախումբ մը կազմելու վրայ են: Կը
յուսամք թէ Ազգին պատիւ բերելու աս-
տիճան յաջութիւն կը գտնէ այս ձեռնարկ:

— Մայիս 1ին չորրորդ վիճակաւ դա-
ղարեալ են հետեւեալ չորս եկեղեցական
երեսփոխանք:

Տ. Խորէն Ծ. վարդապետ Կիրոյեան
Տ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Արշարունի

Տ. Կարապետ քահանայ Սեթեան

Տ. Վահան քահանայ Գրիգորեան

Նոյնպէս մայրաքաղաքէս բացակայ և
հետեւապէս հրաժարուած նշանակեալ են.

Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան

Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Արսլանեան

Վախճանեալ Տ. Սուքիաս քահանայ

Սոյն և օրին երեսփոխանաց տեղ նորոգ-
ընտրութիւն կատարելու համար Ազգ.
Ժողովոյ Մայր դիւանէն Կեդր. վարչու-
թեան գրուած լինելով, Կրօնական Ժո-
ղովն ընտրելեաց եռապատիկ ցանկ մը
չինելու և ընտրութիւնները կատարել
տալու համար հետեւեալ եկեղեցական-
ներէն յանձնախումբ մը կազմած է.

Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան

Տ. Իգնատիոս Ծ. » Շիշեճեան

Տ. Յովհաննէս Ծ. » Արշարունի

Տ. Վահան Ծ. » Յակոբեան

Տ. Արիստակէս քահանայ Ճիզմէճեան

Ոմանք կը կարծեն թէ յանձնախումբ
ըր պիտի հրաւիրէ զեկեղեցականս որոշ-
եալ օր մ'իրենց քուէները բերել կամ
զրկել: սխալ է: յանձնախումբ պիտի ա-
ռաջնորդէ և հսկէ ընտրութեանց կանո-
նաւոր ընթացքին և այս առթիւ կէտ առ
կէտ պիտի գործադրուի Սահմանադրու-
թեան 63-րդ յօդուածն որ կ'ըսէ.

Մեր կողմէ եկեղեցական երեսփոխա-
նութեան համար կ'առաջարկեմք.

Տ. Վահրամ Կալսկոպոս Մանկունի

Տ. Մատթէոս » Իզմիրլեան

Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան

Տ. Մովսէս Ծ. » Կէօմրիկճեան

Տ. Եղնիկ » Քալաքճեան

Տ. Եղիշէ Աւագերէց ԲՏ. Մայր եկեղեցւոյ

Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սեթեան

Տ. Արիստակէս » Ճիզմէճեան

— Ս. Պատրիարք Հայրը հինգշաբթի օր
կայս. պալատ երթալով, տեսակցեցաւ Վը-
սեմ. Սիւրէյա փաշայի հետ:

— Չորեքշաբթի օր Քաղաքական Ժողովն
և ապա Խառն Ժողովն ի նիստ գումարեցան
Ս. Պատրիարք շօր նախագահութեամբ և
զբաղեցան յարարերական և գաւառական
խնդիրներով:

— Արժ. Վաղինակ վարդ. Սիսակեան, որ
ժամանակէ մը ի վեր Ազգ. Հիւանդանոցը կը
գտնուէր, իւր հայրենիքը՝ Եալովայի Մեծ
Նոր գիւղը գնաց:

— Ահնայ Կարուշայ գիւղէն կը գրեն թէ,
ապրիլ 11ին հինգշաբթի գիշեր գողցուեր են
տեղւոյն Ս. Կողմոս եկեղեցւոյն սպասները:

— Պրուսայի Պէշիկ գիւղէն կը գրեն թէ,
վիճակին Առաջնորդ Գեր. Տ. Բարթոլոմէոս
Սրբազան 10 ոսկի նուիրած է տեղւոյն վար-
ժարանին:

— Պրուսացու Առաջնորդ՝ Գեր. Տ. Բարթոլոմէոս Սրբազան Արքեպիսկոպոս՝ Պայրամի տօնը շնորհատրեւելու համար կայս. պալատին երթալով, արքունի սենեկապետ Վսեմ-Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանին մեծարանաց։

Նոյնպէս, այցելելով կայս. պալատին տառաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշային, Բարձր. Մեծ-Եսկարքոսին, Արդարութեան և Կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի, Քաղաքապետ Վսեմ. Րաֆան փաշայի, և Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյին, յարգանքով ընդունուեցաւ և սիրովոր տեսակցութիւններ ունեցաւ։

Յորմէհետէ Գեր. Բարթոլոմէոս Սրբազան աստ ծամանած է, բարձրատախճան եկեղեցականներէ, Ազգ. երեսփոխաններէ, Կրօն. և Քաղ. Ժողովոց, ինչպէս և Տեսուչ և Թաղ. Խորհրդոց անդամներէ և պատուաւոր ազգայիններէ շատեր յերուսաղէմաւորներ յերթալով, բարի գալուստ մաղթած են Ն. Սրբազնութեան, որ փոխադարձ այցելութիւններ տուաւ շարժուաւ։

— Ժողովն՝ ըստ առաջարկութեան Մայր Դիւանի, որոշեց երեսուն օրուան համար դադարեցնել իւր նիստերն ի նշան սգոյ։

ԱՐԵՒԵԼՔ, 1 մայիս

Ն. Ամենապատուութեան այս հրաւերին վրայ, ոտքի ելան համայն երեսփոխանք և ատենանք փախուեցաւ, Վեհափառ Մակար Կաթողիկոսի մահուան օթիւ Ազգ. Ժողովոյ նիստը մէկ ամիս դադարեցնելու որոշմամբ։

ԱՐԵՒԵԼՔ, 2 մայիս

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հեռագիր մ'ուղղելով Կաթողիկոսական Տեղակալ Գեր. Երեմիա եպիս. Գալուստեանին՝ հաղորդած է թէ Ազգային Ժողովն իւր անցեալ չորեքշաբթի օրուան նստին մէջ լսելով ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետի մահուան գոյժը, յոտընկայս ցտակցութիւն յայտնած և ի նշան սգոյ իւր նիստերը դադարեցուցած է մէկ ամսուան համար։

ԱՐԵՒԵԼՔ, 6 մայիս

Աւատիկ այն հեռագիրն, որով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն իշխածնայ Ս. Սինոդին հաղորդած է Ազգային Ժողովոյ որոշումը։

«Աս. Գեր. Երեմիա եպիսկոպոս Գալուստեան Կաթողիկոսական Տեղակալ»

ՅԷՋՄԻԱԾԻՆ

«Ազգային Ժողովն, իւր անցեալ չորեքշաբթի օրուան նստին մէջ տեղեկանալով Վեհափառ Հայրապետին հանգիստն ի Տէր, յոտընկայս յայտնեց իւր խորին վատակցութիւնն, զոր ըստ որոշման Ժողովոյ կը հաղորդեմ Ձեզ։

Նախագահ Ազգ. Ժողովոյ

ԽՈՐԷՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ

ԱՐԵՒԵԼՔ, 7 մայիս

— Ս. Պատրիարք Հայրն անցեալ ուրբաթ օր ի Պատրիարքարան հրաւիրելով Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետ Ազն. Ղազարոսեան Քրիստոսաւոր էֆէնդին, կ'առաջարկէ նմա հեռագրել յէֆէմիան թէ Ազգ. Ժողովն Տ. Մակար Սրբազանի մահուան օթիւ ի նշան սգոյ դադարեցուցած է իւր նիստերն մէկ ամսոյ համար։ Քրիստոսաւոր էֆէնդին, կը յայտնէ թէ, իրաւ է որ այդպիսի առաջարկ մը տեղի ունեցաւ, բայց Ժողովը որոշման մը չը յանդեցաւ ո՛չ գաղտնի քուէիւք և ո՛չ ձեռամբարձ

հաւանութեամբ, հետեւաբար Դիւանը այդ իմաստով հեռագիր չէ կարող ուղղել։ Ս. Պատրիարք Հայրն ինքն իսկ կ'ուղղէ յայնժամ հեռագիր մը, որուն պատճէնը ի վերեւ արտաւարկեցինք Արեւելէն։

— Ի Սիւս, ապրիլ 12ին տեղի ունեցեր է Մկրտիչեան Ժառանգաւորաց վարժարանին քննութիւնն։ Աշակերտաց թիւն է 30։

— Հանգուցեալ Բաֆֆի մօր՝ Ճէյլան խաթունի նախածնունդէ հետո՛ւ Պարսկաստանի Սալմաստ քաղաքի մէջ Խնայողական անունաւ Հայուհեաց ընկերութիւն մը հաստատուած է։

— Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնը որոշած է վիճակահանութեան դնել Այվազովսիւս մի գեղեցիկ ծովանկարը։

— Մայր եկեղեցւոյ Պէղծեան և Լուսաւորչեան վարժարանաց տարեկան քննութիւնք կ'սկսին յառաջիկայ երկու շաբթի։

— Մեզ կը գրեն։

«Յունաստանի Սիւնհոդոսն յատուկ շնորհաբերականաւ իւր իրաւասութեան ներքեւ դրածունաւ հոգեւոր պետերուն հրամայած է որ, երբ լատին, բողոքական կամ ուրիշ եկեղեցեաց պատկանող ոք մեռնի տեղ մը՝ ուր այդ կրօնին յատուկ հոգեւոր պաշտօնեայ չը կայ, յոյն եկեղեցականը կատարէ թաղման արարողութիւնը։

Ինչպէս յայտնի է, Յունաստանի մէջ (մահաւանդ այս վերջին տարիներս յԱթէնս և ի Կորնթոս) թաւական պանդուխտ ազգայիններ ունիմք որոց համար երբեմն Կրօնական Ժողովն որոշեց քահանայ մը զրկել։ Քահանայն գնաց, բայց չը մնաց։ Օտար քահանայն երկատարողը կը պատկէր, այժմ ալ՝ արդի շնորհաբերականին համեմատ՝ մեռելը պիտի թաղէ։ ալ ի՞նչ հարկ ազգաւոր պանդուխտներու համար աւելորդ ծախք ընել՝ այցելու կամ մնայուն հովիւ զրկելով։

— Տօրթ. Թէրզեան և Թաշեան էֆէնդիք Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ կարգեցան։

ԵԿԵՂԵՅԵԱՅ ՎԱԴՅՆԵՐ

Թաղվիմի Վեղալի կը հրատարակէ թէ Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղը նկատողութեան առաւ Տէֆթէրխանէի վարչութեան տեղեկագիրն, որ կ'ըսէ թէ Սկիւտար Եէնիմահալլէ թաղը վազրթ տան մը մէջ բնակեալ գեղազօրծ Նշան Սիմօնեան և այլք, իրենց տան թէվսիի Ինթիզալի գրութեամբ սեպհականութիւնն ընդարձակելու համար, պէտք եղած Իւմախապէրը կը խնդրեն Հայոց եկեղեցիէն որ կը մերժէ։ Աստի յիշեալ անձինք աղբարագրով մը Տէֆթէրխանէի վարչութեան տնօրէնութիւնը կը խնդրեն։

Սա, նկատելով թէ թէվսիի Ինթիզալի գրութիւնը կը վերաբերի համբէն վազրթ կալուածոց և օրինական մասնաւոր տրամադրութիւն մը չկայ որ զերծ կացուցանէ Միւսթէֆանա կոչուած մասնաւոր վազրթները, կը դրէ Կրօնական գործոց նախարարութեան, որպէս զի օրինական պէտք եղած գործողութիւնը կատարուելու համար ծանուցուի Հայոց Պատրիարքարանին։

Հայոց Պատրիարքարանը կը պատաս-

խանէ թէ Իճարէթէյնով եղած վազրթներու համար թէվսիի Ինթիզալի կանոնագիրը նոյն գրութիւնն ընդունած է ի մասին Մաղպութէ կոչուած վազրթներուն, իսկ Միւսթէֆանա վազրթներու համար Միւսթէվլլիններուն կամքին թողած է։ Հետեւաբար Պատրիարքարանն, ըստ օրինի, Միւսթէվլլին լինելով եկեղեցեաց և բարենպատակ հաստատութեանց վազրթներուն, ասոնց մասին թէվսիի Ինթիզալի գրութեան կիրառութեան մէջ անպատեհութիւններ կը տեսնէ։

Տէֆթէրխանէի վարչութիւնը կը պատասխանէ թէ թէվսիի Ինթիզալի կանոնագիրը վազրթ կալուածատեարց կամաց համեմատ նոյն գրութիւնը տրամադրած է Մաղպութէ վազրթներու համար և մասնաւոր տրամադրութեամբ դուրսը չէ թողած եկեղեցեաց վազրթներն, և նկատելով որ եկեղեցեաց վազրթներն ալ Միւսթէվլլի ունեցող Միւսթէֆ վազրթներու կարգին մէջ կը բովանդակին, և թէ այս կարգի Միւսթէֆանա վազրթներու Միւսթէվլլիք ոմանք օրինական տրամադրութեան համակերպելով թէվսիի Ինթիզալին հաւանած են արդէն, և ուրիշ Միւսթէվլլիններուն ընդդիմանալն արժան չէ, ուստի Տէֆթէրխանէի վարչութիւնը հարկ կը տեսնէ որ թէվսիի Ինթիզալի գրութիւնն անխտիր ամէն վազրթներու մասին ի կիր առնուի համար՝ նշանակուի թէ ի՞նչ օրինական գործողութիւն պէտք է ընդդիմացողներուն դէմ, և գրուի Պատրիարքարաններուն՝ որպէս զի ըստ այսմ գրելու ցմունք լինին ուրիշ աղբաց Միւսթէվլլիններուն։

Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղն, ի նկատ առնելով այս բանակցութիւններ, յետ Խորհրդակցութեանց, որոշած է թէ ընդունուած գրութիւն մ'է որ երբ վազրթ կալուածի մը տէրը վաճառ յայտնէ թէվսիի Ինթիզալի գրութիւնն ի կիր առնելու, այն վազրթն Միւսթէվլլին (ով որ լինի) ընդդիմութեան չնայելով՝ թէվսիի Ինթիզալի գործողութիւնը կը կատարուի։ և որովհետեւ ներկայ պարագայիս մէջ Միւսթէվլլին Պատրիարքարանն է, Սկիւտարի յիշեալ տան թէվսիի Ինթիզալով սեպհականութեան իրաւանց ընդարձակման թէեւ Պատրիարքարանը չհաւանի, բայց թէվսիի Ինթիզալն ի գործ պէտք է գրուի, և ըստ այսմ գործուի համանման խնդրոց մէջ ևս։

Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղը կ'որոշէ հետեւապէս, որ ըստ այնմ պէտք եղած պաշտօնագիրք Կրօնական գործոց նախարարութեան ձեռամբ ուղղուին Պատրիարքարանաց և Բարունարանին և իրողութիւնը հաստատութեան ծանուցուի՝ ներքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ հրատարակուելով Թաղվիմի Վեղալի մէջ։

Եղարքոսական հրամանագիր մը, վաւերացնելով Պետական Խորհրդոյ այս որոշումը, գործողութիւնը կը հրամայէ պատկանեալ նախարարութեանց։

Ս. ԷԶՄԻԱՅՆԱՅ ԳԵՈՐԳԵԱՆ ԺԵՄԱՐԱՆԻ

ԱՆՑՔԸ

Հետեւեալը պատճէնն է այն գրոյն զոր ձեւարանէն հեռացող լսարանական 28 ուսանողք՝ իրենց մեկնման պահուն մատուցած են Արարատեան Մայր Աթոռոյ Գահակալ Տ. Մակար Սրբազան Հօր:

«Վեհափառ Տէր,

«Այս խորհրդաւոր վայրկեանիս երբ մենք հեռանում ենք մեր պաշտելի ձեւարանից, պարտք ենք համարում Ձերդ Վեհափառութեան առաջ օրբեք մեր վերայից և այն աւարտը՝ որը կարող էին վերագրել մեզ, մեզ համարելով ձեւարանի լսարանների փակման պատճառը, եթէ միայն այդ դժբաղդութիւնը պատահելու լինի:

«Մենք արդէն օր առաջ լսած լինելով Գեր. Սարգիս եպիսկոպոսից թէ Արթ. Նահապետ արեղան հրաժարուած է արդէն ձեւարանի տեսչութիւնից և թէ Ձերդ Վեհափառութիւնը ընդունել է նորա հրաժարականը, սպասում էինք անհամբեր Ձերդ Սըրբութեան առաջարկին, այն է յուսալով Ձերդ Օծութեան հաճութեամբ լինելիք բարեփոխութիւններին, մնալ մեր սրտերին անմոռանալի յարկի տակ, քանի որ արդէն հեռացել էր ձեւարանից այն վարչութիւնը, որի ուղղութեան դէմ էր մեր բոլորը: Սակայն ի դեռեւ ելաւ մեր ակնկալութիւնը, երբ լսեցինք Սրբազան Հօր բերանից Ձեր Վեհափառութեան վճիռը, որով ցաւ էիք յայտնում մեր հեռանալու առթիւ և պատուիրում էիք միանգամայն տառաջ մեր արտօնագիրը և մեկնիլ որքան կարելի է շուտ:

«Ձեր հրամանին հնազանդելով զնում ենք, Վեհափառ Հայրապետ, սակայն կրկնում ենք դարձեալ որ մեզ բոլորովին անմեղադիր և անպարտ ենք զգում, եթէ որ և է ազնաւորի հետեւանք ունենայ մեր մեկնումը ձեւարանի ապագայի համար:

«Վերջին անգամ դիմում ենք Ձեզ մեր ամենիս հասարակաց Հօր, ներողութիւն խնդրելու այն մտաւանդութեան և վշտերի համար, որ մեր խնդիրները պատճառեցին Ձեր Սրբութեան, և միանգամայն շտապում ենք յայտնելու Ձեր առաջ այն անկեղծ սէրն ու խորին յարգանքը որ տածում ենք թէ՛ դէպ ի Ձեզ, թէ՛ դէպ ի մեր նուիրական ձեւարանը և թէ՛ դէպ ի Կաթողիկէ Մայր Աթոռը:

«Ծնորհեցէք, Ս. Հայրապետ, Ձեր առաքելական օրհնութիւնը Ձեր նուազատ օրդիններին:

(Ստորագրութիւնք երեք
Լսարանի 28 ուսանողների)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՆ ԶԵՌԱԳԻՐԲ

Ձեր պատուական «Ծաղիկ» լրագրոյ «Ազգային հին ձեռագիրք» վերնադրով բացուած հնասիրական էջից մէջ պատշաճ կը տեսնեմ յիշատակել և տեղւոյս Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ պահապանին մէջ պահուած երկու ձեռագիր մատեանքն, որոց մին է Աւետարան, եւ միւսն՝ Յայտնաւորք: Սոցա երկուքին ալ կազմին հին արեւելեան ոճով, կողքերն մաշկապատ տախտակեայ և թուղթերն պինդ և հաստ: Միայն առաջով և վերջով երկաթագիր հին Աւետարանի երեքական թերթերն ունին մագաղաթեայ, ո՛վ գիտէ այս մագաղաթքն քանի՞ տարուան ձեռագիր են, որ

իրիւ հնութիւն պահելու համար կարծեմնոյն գրեան: Հետ կազմուած են: Գրուածքն է բոլորագիր, սեւ թանաքով գրուած: Իսկ գըլխոյց և տուներուն սկզբնատառքն կարմիր մեղանով գլխադրուած: Աւետարանն՝ իւր քառակուսի թղաչափ մեծութեամբ, 492 երկսիւն էջերէ կը բաղկանայ, իւրաքանչիւր էջ քսան տող ունենալով: Ունի չորս Աւետարանչի պատկերքն՝ կարմիր և կապոյտ մեղանով, բայց համբաւորէն գծուած:

Իսկ Յայտնաւորքին մեծութիւնն է, ըստ կազմին՝ երկայնքն իւր երկու թիւղ, լայնքն՝ մէկ թիւղ եւ չորս մատ, և թանձրութիւնը՝ թղաչափէն երկու մատ պակաս, ունենալով 1216 երկէջ երեսներ, 355ական տողիւ: Մի միայն գրքին սկիզբն ունի մի պատկեր կարմիր և կապոյտ մեղանով գծագրուած, բայց տկար գրչի գործ: պատկերն է՝ գլխոյն վերիւ հրեշտակով մը ցուցամատնեալ գրիչ ի ձեռին բազմեալ ոմն, որոյ մօտն՝ — Պաւլոս Առաքեալն է — գրուած է կարմիր մեղանով:

Գիրքը «Նաւասարդ Ա. և ազգոստոս ժ.Ա. Պատմութիւն և Վարք Սրբոյ Հօրն մերոյ Գըրիգորի Լուսաւորչին» վերնագրով սկսած է Պատմութիւնը՝ կէս-երես միասին երեք տող զարդագիր և երկաթագիր տառերով, այսպէս: «Թորժամ լուսաւորեաց Սուրբ Գրիգոր զՀայս և զխոզացեալն Տրդատ վերստին նորոգեաց ի մարդկային ձեւս եւ ի կերպարանս, գնաց ազաշանաց բանիւ և թղթոյ հրամանաւ Տըրգատայ ի Մոժաք որ է քաղաքն Կեսարիա»: Եւ ամէն մէկ պատմութիւն այլ և այլ աւանանց յիշատակարանք կնքած է, ինչպէս: «Որ սղորմի ստացողի գրոցս մշտնօր Գրիգոր երկցու և հօրն մշտնօր Փոլատին և մօրն Խանուտին, Պօղոսին և Զոհարին, Մարթային եւ ամենայն արեան մերձաւորացն և կարգացողացն և լողացն եւ ամէն»:

Յայտնաւորքը թղթաւոր պահուած պատահած եմ երբեմն այնպիսի պատմութեանց, որք կարծեմ սղագիր յայտնաւորաց մէջ Հիւսն ինչպէս, Քրիստոսի անկար պատմաւածանի՝ ի ծննդեանն Քրիստոսի յերկնից վայրաբերեալ հրեշտակաց բազմութեան հետ երկինքէն իյնալ և հովուաց ձեռք, և հովիւներէն՝ վաճառականի մը, և անկէ Սրգարին ձեռք անցնիլ, և Սրգարէն ալ մասնաւոր պատգամաւորութեամբ և նամակաւ՝ Քրիստոսի ընծայ զրկուիլն: Եւ Քրիստոսի մահուան ժամանակ ի մեռելոց յառնող Սուրբ մարդկանց յերուսաղէմ տանց մէջ հիւրընկալմամբ հրաշալի հաց-կերոյթը և ասոնց նման զարմանալի պատմութիւններ, յորս՝ գիտական հրապարակին ստոյգ գաղափար կազմել թէ և յոյժ աղօտակի և դժուարին է, բայց կարի հետաքրքրանաց և ուղադրութեան արժան բաներ մ'են, մանաւանդ պատմասիրաց և աւանդաբանացից:

Իսկ Ձեռագրոցս յիշատակարանքն ճշգրտապէս այս են:

Աւետարանինն. — «Փառք համագոյ Սուրբ «Երրորդութեան յաւիտեանս ամէն: Արդ, գըլ-«րեցաւ Սուրբ աւետարանս ձեռամբ մեղա-«ւոր յովանէս երկցուս: Ի քաղաքս Կարնոյ որ «այժմ ասի Սրգարում: Ի դուռն Սուրբ միա-«րան Աստուածածնին: Ի թվականիս Հայոց «ԹՃԲ. յայսմ ամի աւագաղէ մտան եկեղեցին «և գողացան անօթն ամենեքեան, յետոյ գաւ-«րութեամբ Սուրբ եկեղեցւոյ Մուրդաղա «փաշան գտաւ զգողեր, և զամենեքեան չա-«րաչար մահուամբ կորոյս: և անաւթն զամէն «առ, մեզ կտուր: Աստուած ողորմի իւր «ծնողացն:

«Դարձեալ յիշեցէք զհայրն իմ մահտեսի «ծերուն, և զմայրն իմ վարդաթաթուն և զկո-«ղակիցն իմ զթուրվանտան յիշեցէք, և Աս-«տուած ողորմի ասացէք: Հայր մեր երկ:

Այսմաւուրքին յիշատակարանն. — «Փառք «ամենասուրբ երրորդութեան: Հաւր և որդ-«ւոյ և հոգոյն սրբոյ: յամենայն սրբոց և յա-«մենայն արարածոց, յիմանալեաց և ի զգալ-«եաց, ի հրեշտակաց և ի մարդկանէ, և յա-«մենայն գոյից էականէ: Աւարտեցաւ սուրբ «մատեանս տէրունական տաւնից, առաքելոց «և մարգարէից, հայրապետաց և վարդապե-«տաց, քահանայից և սարկուսեաց, կուսանաց «և ճգնաւորաց, մարտիրոսաց և յաղթող նա-«հատակաց, թագաւորաց և իշխանաց, զաւ-«րաւարաց և զինուորեալ մանկացն նոյնի ե-«րիտասարդաց, մանաւանդ արանց և կանանց, «ծերոց և աղայոց և ամենայնի յամենայն «չափու հասակի: Որք վասն անուանն Քրիս-«տոսի զարեւնս իւրեանց յերկրի հեղին, և «զաղթութեան պատկն ասին որ յամենայն «տարի ըստ տաւնին մեզ տաւնողացս բարե-«խաւսին: Գրեցաւ սա ի թվին Հայոց ԶԴԳ. «նոյնմբեր ամսոյ, ի Զ. ամին: Ի հայրապե-«տութեան տեառն տէր Սիմէօն ամենայն Հա-«յոց, և ի թագաւորութեան Սուլթան Սիւ-«լեմանին ի յերկրս ի Մեկտինի ի գիւղն յա-«մաւսի, ի դուռն Սր Սարգոսի և Սր Ածածնին «և Սր Փրկչին: և եպիսկոպոսութեան Տր «Յուստաքիսին և Տր. Մկրտչին: ձեռամբ յոյգ-«նամեզ և տարտա՛ ողոյ Գրիգոր գրչի: որք «հանգիստ մա կարգաւով կամաւորեակելով, «յիշեմք ի մաքրափայլ աղաւթս ձեր: զիս «զանարժան զանալիտան ծառայս ծառայիցդ «Աստուծոյ: ԶԳրիգոր գծաւ սորա զձաղ-«կաւս և զկազմաւ զա աղաչմ յիշելի Տէր և «դուք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ «մերոյ ամէն: Զոր ունի սա բոլոր մատունս «տէրունական տաւնից, զառաքելոց և զմար-«գարէից և ամենայն սրբոց որք Աղաւթ «մինչև ի մեզ հասին և յամենայն աւուր տաւ-«նին: Զոր սուրբ եւ ընտրեալն արին և քաջ «հակուն և առաքելին, ողորմածն և աղքատա-«սէր հիւրընկալն և առատապարգէն: բարի «ընտրութիւն և մարդասէրն քաջարան և քար-«տուղար ճարտարապետն: բանաշիւսն և տիե-«զերաւոր քարոզն, ջահն անշիջանելի եդ-«եալ ի մատեանս ստաղ խնի մեծ վարդա-«պետն Գրիգոր Ծերենց հոգելի ի յանձնս «իւրում: հոգս տանելով և զաստուածամատ-«եանս տառս յաւերինելով, քաղցր և համեղ «ճառս դնելով և զուրբ գիրքս փարթամա-«ցուցանելով, առ ի գիւրս հասկանալ ընթեր-«ցողացն և լողացն որոյ յիշատակն աւրհու-«թեամբ եղլիցի, ամէն:

«Եւ ստացող այսմ տառիս, զՊօղոսն և «զՄահտեսի Փոլատն: և Ամաւսու ժողո-«ւորդեան մեծի և փոքու աւհասարակ ամէն «և ի ամէն:

Այս գրքին համար հոգեոց տուողները զամէնքն ալ յիշած է որք յիսուն անունէ աւելի էին, բայց ես ձանձրոյթ չպատճառելու համար զանց առի նշանակել: Նոյնպէս կային ի վերջոյ գրուած այլ ձեռագիր յիշատակարաններ, որք յայտնաւորիս յիշատակարանէն դուրս ըլլալուն՝ զանց ըրի: Բայց որովհետեւ և այնք անդուոյս եկեղեցւոյ հնութեան և այլ երբեմն անցելոց ասպոցոյց եւ լուսաւորութիւն մ'են, ուրիշ առթիւ կը խոստանամ եւ զայնս յայտնել, եթէ այժմէն ասորժ ցուցուի ներկայիս հրատարակութեամբն:

Գասաղա Գ. Յ. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ
1891 Ապրիլ 30

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԱՄԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՍՏԵՂԵԱՆԻ ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՂԱՆԻ

Հայկանուն Գերման Բժիշկ-ուսուցիչ մը իւր ատենաբանութեանց միայն մէջ նշանա- կած է հայկական աւանդութիւնն ստեղծա- գործութեան վրայ, քաղելով Էսթանի ար- ձանագրութիւններէն, յորում՝ բացորոշապէս կ'երևի նաև համաստեղութեան (pan- theisme) գաղափարն Հայոց մէջ:

Սոյն հետաքրքրաշարժ աւանդութիւնը թարգմանելով, կը ներկայեմ մերաջնեայ բա- նասիրաց ի քննութիւն:

«Նախնական էական, յաւիտենական, ա- ներկայ, և զոր միտքն միայն կարէ ճանա- չել, կը կամի բոլոր իւր փառքն և զօրու- թեամբն երեւիլ. ուստի, յետ մտածման, կ'ստեղծէ նախ ջուրն, յորում կը զետեղէ ա- րարչագործութեան սերմն, որ ապա ձուռի մը կը փոխուի ոսկւոյ պէս փայլուն, արեգական անթիւ ճառագայթից նման գեղալուստ. ինքն եւս նոյն ձուռի մէջ կը կերպարանաւորի Բա- ռամայրամա, մարդ-աստուծոյ պատկերաւն: Արեգակնային ընթացքով տարիներէ վերջ, կը ձեռնարկէ երեւելի տիեզերի ստեղծագործու- թեան: Չուրն մէկ մասէն կ'ստեղծէ երկինգն, միւս մասէն երկիրն, զոր կը զատէ ջրէն: Հուսկ, ինք եւս երկուքի բաժնուելով, մին կը փոխէ արու էակի, միւսն էգ. այսինքն երկու բնութիւն կ'ստանան. գործող (active) և ընդունող (réceptive), որպէս զի երեւելով ամէն արարածոց մէջ, իւր աստուծային յատկութեանց հաղորդ լինին ամենքին: Ա- հա այս պատճառաւ էր որ Հայեր միմեանց հաւելիթ կուտային ամէն նոր տարւոյ առա- ջին օրն, և ի վերջոյ քրիստոնէական եկե- ղեցոյ Հարք Զատիկ աւուր փոխեցին գոյգ- սովորութիւն:

Ա. ՀԱՄԵԱՐԳԱՅԻԱՆ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցատէր Տիկնանց ընկերութիւնն գո- հութեամբ կը փութայ իւր խորին շնոր- հակալութիւններն յայտնել Մեծ. Յակոբ Գոռեան, Մարտիրոս Գրիգորեան, Յակոբ Մելիքեան, Յովհաննէս Իփիքեան և Միհ- րան Յովհաննէսեան էֆէնտիներու որք ի- րենց աջակից ունենալով Մեծ. Եփրեմ Ռէյիզ- եան, Մկրտիչ Գարրիկեան և Հեթում Սեթ- եան էֆէնտիներն, ի նպաստ վարժարանին պազաւ մը կաշմակերպեցին և անձնուիրա- բար ոչ մի ճիգ խնայեցին զայն արգիւնաւոր գործելու, որով յաջողեցան 3000 դահեկանի զուտ հասոյթ մը գոյացնել. մեծաւ մասամբ նիւթերն ևս իրենք հայթայթելով, ամէն զիւրութիւն ընծայեցին Ընկերութեան որ միշտ շնորհապարտ պիտի մնայ իրենց:

Ընկերութիւնս երախտապարտ է նաեւ Ազն. Տօքթ. Ազեքսանդր պէյ Արապեանի որ ազնուարար միշտ խնամած է և կը խնամէ վարժարանին սանուհիքն որչափ իրր ճարտար Բժիշկ, նոյնչափ իրր գործովագութ հայր: Շը- նորհակալութիւն կը յայտնեմք նաև հանրա- ծանօթ գեղագործ Մեծ. Սարգիս Էֆ Մի- րաքեանի որ միայն ներկայ տարւոյ մէջ 120 դահեկանի ձրի գեղ մատակարարած է վար- ժարանին:

Ի դիմաց Դպրոցատէր Տիկն. Ընկ. Տնօրէն Ժողովոյ.

Աւանդակիր Աւանդաւետ
Թ. Ղ. ՊԱՆԴԱՐԵԱՆ ԶԱՊԵՆ Ս. ՅԵՆՏԵՂԻԱՆ
Կ. Պօլիս 9 մայիս 1891

Մ Ի Ս Ա Ք Ե Ա Ն Պ Ո Ւ Է Տ

Իւր հայկաբանական հմտութիւն եւ գրական

հաշակ

—
Ա.

Միաբեան սուէտին երկերը հետզհետէ ի լոյս կ'ելնեն. հետեւելով իւր նշանաւոր կեն- սագրութեան՝ որ գրական ցուցանք մ'է (նո- րութիւն մը) ութսուն տարի ապրող Պիղմար- քէն վեց ամուս փոքր (հոս Պիղմարք ինչ գործ ունի չ'գիտեմ) այս մարդը ունի եղբր գոր- ծեր, քանի մը կից կտուր ոտանաւորներ՝ Ա- միրայից ժամանակ գրուած՝ որոց վսեմու- թիւնը կը հաւասարի «Նէնիպէմին Բիւրիւ Իֆի», պիւրի սամուր պիւրի Բիւրի» բանաստեղ- ծութեան և որով ցուցած է թէ մրցակից է Բագրատունւոյն և անոր նախնան իսկ շար- ժող:

Այս պատգամիկներէն միայն երկու խոշոր պատառ քերականական սխալները յառաջ բե- րեմք և ապա իւր նուրբ ակաճին ու ճաշա- կին ապացոյց քանի մը բառեր՝ յօգուտ համ- բակաց և թերուս հայագիտաց ու իմաստա- կաց:

Միւհէնտիսեանի տպարանի բացման աւ- թիւ բանաստեղծութիւն մը կը գրէ, որուն մէջ կը կարդամք՝ «նախմէկ ցոյցն անձանձիր» և «ի մեծահարալ Բուս կամաց» ասոնք քերա- կանական հսկայ սխալներ են:

Զնախընթաց երկարութիւն մէջ ծաղրելի աւելորդարանութիւն է նախընթաց բառը. զի երախտայիք նախընթաց պտուղ, արդիւնք ը- սել է:

Աղսաղսուկ, վերեւեւել, և ուրիշ պատա- ուրիկ մը մէջ կ'ընտելիմ բառերը կարծես ներ- դաշնակութեան օրինաց դէմ հայհոյութիւն են: Միաբեանի այս գրական թերութիւնը, ապացոյց կատարեալ չ'գոյութեան գրական նուրբ ճաշակի, բազում ուրեք կը գտնուին իւր հրատարակած տետրակներուն և զրչի հրաւակիքս յօգուածներուն մէջ՝ զորս կար- դացած եմք մեր տղայութեան ժամանակ, աստի իրր երեսուն տարի առաջ:

ԲԱՆԱՍԷՐ ՄԸ

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

«Բորժուի միջադէպը. — Զարեհիլին արկածը. — Իսաիիոյ Խորհրդարանը. — Անգղիա եւ Բո- րուկալ. — Վեհապետական այցելութիւնք. — Լեւալ Վեհապետներ:

Յունական կառավարութեան ձեռք տաւ- աղքու միջոցներով վերջապէս յուզմունք հանդարտելու մաս են ի Բորժու և ի Զանթա: Պարոնայք Ռոչիլտ և Հիլը իրենց ազգասիրու- թեան մի փայլուն օրինակն ընծայեցին՝ մե- ծագումնաւոր նպատակներ ընձեռելով իրենց Բոր- ժուի ազգակցաց հանգստաւէտութեան հա- մար: Յունական կառավարութիւնն ալ մեծ գումարներ կը յատկացնէ այդ միջադէպին պատճառած վնասուց յարգարման համար, և ամէն ջանք ի գործ կը դնէ՝ որպէս զի իրեն- գիրն ընդունի իւր խաղաղ լուծումը: Թէպէտ Աւստրիոյ Խորհրդարանը մեծ յուզումներ կրել կը ցուցնէ, սակայն, որպէս կ'ըսէ նաև Ֆրէմ- սէնպլաք, աւստրեան միայն մէկ հարստակ կը գտնուի ի Բորժու, որով հարկ մը չ'երևիր այդչափ զգածուելու:

Ճարտնչիք աստ Օսմանեան կառավարու-

թենէն ու ժողովրդէն միանգամայն արեւել- եան չքեղ հիւրընկալութիւն մը վայելելէ զինի, անցեալ շարթու Ռուսիոյ Գահաժա- ուանքն ու Յունաստանի թագաւորին երկ- րորդ որդին իրենց երկրին մէջ հիւրասիրելու պատիւը կ'ունենային: Անհաճոյ դէպք մը յանկարծակի խանգարեց այն ատիական ճոխ ընդունելութիւններն զորս Միքատոն պիտի ընէր իւր հիւրերուն. Ճարտնչի մը յանդիմաժ է ձեռք վերցնել Ռուսիոյ Գահաժառանգ իշ- խանին վրայ որ միայն Եօրկիոս իշխանին քա- ջութեանը շնորհիւ կրցած է ազատիլ մեծ վը- տանգէ մը: Թեթեալի վիրաւորեալ Զարեհիլն արքայական թշկաղ խնամոցը յանձնուած է անմիջապէս: Եօրկիոս իշխանին քաջութեանը համար՝ թէ՛ Ռուսիոյ և թէ՛ Յունաստանի մէջ սքանչալու մնալատմելի է: Զարը մե- ծապէս զգածեալ, կ'ուզէ անմուսնալի պա- տիւններ շտալել իւր որդւոյն ազատարարին:

Իտալիոյ Խորհրդարանը դեռ վերջնական որոշում մը չ'է տուած Նոր-Օրլէանի խնդրոյն առթիւ, թէպէտ զրոյց մը կը շրջի թէ Իտա- լիա Ռուսիոյ Զարին իրաւարարութիւնը պի- տի խնդրէ: Նոր-Օրլէանի խաղաղական հիւսա- տոսը Հոսով կոչուած է խնդրոյն մանրամասն կողմերը պարզելու համար: Թերևս թիւրիմա- ցութեան մը վերագրուի. . . :

Խորհրդարանը 1891—92ի պիւտճէին վի- ճաքանութեան սկսաւ: Տի Ռուսիոյ մարքի- զին նշանաւորն է արգէն ընդհանուր խնա- յողութիւն. ամէն ծախք իւր զեղջը կը կրէ այս տարի, պատերազմական, քաղաքագիտա- կան և գաղթային ու առևտրական ծախքերն ևս առանց բացառութեան, նա մանաւանդ յԱրևելա բացուած վարժարանաց յատկաց- եալ մեծ վարկը:

Անգղիոյ Երեսի. Ժողովը կէս ամբողջեան մը դատաւարութեան է շարթուս, իւր ան- դամոց մեծ մասին Էնգլիշ Ենգլիշ Բուսուելուն համար: Իսկ Բորթուկալի հետ ունեցած իւր հաշիւը՝ կարգադրած է Սալիպալըի Գահլիճին կողմանէ զիջումով մը: Սակայն այսու Բորթուկալի պատճառած մտահոգութիւնը չը փարատիր. մէկ կողմէն Անգղիոյ պահանջ- մունք և գործաւորաց բողոքները, միւս կող- մէն գրամական մեծ տաքնապը և ոսկւոյ սովը պարտաւորեցին վերջապէս նախարարութիւնը դարձեալ հրաժարիլ: Նոր նախարարութեան պետ եղած է կոմս ար Սան Եանուարին:

Գերմանիոյ Կայսրը որ հազիւ իւր Հուս- նոսեան այցելութիւնն ի կատար հանած, ի մօտոյ Շուէտ-Նորվեգիոյ վեհապետին այ- ցելութիւն մը տալ կը խոտտանայ և Ռուսիոյ Զարը Պերլինի նկարահանգէւր այցելելու կը հրաւիրէ:

Յրանալի Հանրապետութեան նախագահը սկսաւ իւր շրջապայութիւնն ի հարաւային Յրանստ:

Միլան թագաւորին Աքուրչինային որոշ- մանց կատարելապէս համակերպիլ խոտտանա- լէն յետոյ, ամէն աչեր Նաթալի թագաւո- լոյն վրայ յառեցան՝ իւր որոշումն իմանալու համար: Թագուհին՝ մայրական սիրով վառ- եալ՝ վերջին ճիգ մ'ընելով մերժեց իւր որդ- ոյն չնչած օղէն հեռանալ, և ջանաց զգա- ցնել կառավարութեան ներկայացուցիչնե- րուն թէ այդ արարք մեծապէս քննադատելի են: Վերջապէս չորեքշաբթի առաւօտ թա- գուհին Սէմիլին ճամբով մեկնած է Սերպիա- յէն, հաւանականաբար յՕտէնս:

Իօթէնի կայսրուհին որ իւր անցեալ փա- ռաց յիշատակը ճամբորդութեանց մէջ մոռ- նալ կը ջանայ, Տաւմաթի կ'երթայ՝ զեղեցիկ եղանակն անդ անցնելու համար: Վ. Գ.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ԻՄԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Բաւական տարի առաջ, երբ ամէն տեսակ գիտութեանց մեծ հիմն ու մեծ շէնքը տղոց մտքին մէջ կազմելու համար, նիւթական աշխարհի կիրարկութեան գաղափարն առաջին անգամ ուսուցման ասպարիզին մէջ ծնաւ, խնդացին այս գաղափարին վրայ: Կրթական մարդիկ կ'արհամարհէին այս նորածնութիւնն և իրր անհեթեթ ինչ կը նկատէին:

Ուսուցման հին մեթոտի կողմնակիցը ո՛չ բաւական կարողութիւն և ո՛չ ալ առ գիտութիւնն բաւական սէր ունէին՝ տեսնելու համար կարեորութիւնն այն բազմաթիւ առաւելութեանց զոր կրթութիւնը կ'ընծայէ այսպէս՝ նիւթական աշխարհի միջոցաւ: Շատ քիչ աշխատեցան նոքա յերևան անելու նոր մեթոտին լաւ կողմերը, և յայտարարեցին թէ ի զո՛ւր ջանք կը լինէր այս մեթոտով ուսուցանելու: Նոցա համար անօգուտ էր գիտութիւնը թանձրացեալ վիճակի մէջ ներկալայնել տղոց, և դեռ կը յամուէին ուսուցանել զայն ամենէ գծնդակ և ամենէ վերացեալ կերպով:

Նման գարնանային դեռափթիթ ծաղիկն որ անյադարար կ'ըմպէ առաւօտեան ցօղոյն կաթիլը, մանկան միտքն ալ ծարաւի է ամէն այն բաներուն որք կրնան կազդուրել, զարդարել և մշակել իւր մտաւոր կարողութիւնները:

Այն կարողութիւններն՝ որոց միջոցաւ ուղղակի կերպով կ'ըմբռնենք նիւթական աշխարհի առարկայները, մանկութեան մէջ աւելի արթուն և աւելի գործօն են քան երբէք:

Որովհետեւ մանուկները տէր են այս գործունէութեան զոր մտաւոր ինչ ինչ կարողութեանց մէջ ցոյց կուտան, ակներև է որ իւրաքանչիւր ուսուցիչ պարտ էր ըմբռնած լինել լաւ մեթոտի մը գործածութեան կարեւորութիւնն իրեն համար: մեթոտ ծնուցանելու, կազդուրելու, զարգացուցնելու, մշակելու համար մարդկային մտաց այդ կարողութիւնները:

Ծանօթ մեթոտներուն մէջն, ամենէ գործնականն ու ամենէ թանձրացեալն է այն որ կը կայանայ իրագիտութեան դասեր տալուն մէջ, որովհետեւ, բնութեան մէջ, զգայարանօք է որ ուղղակի կերպով կը ճանաչեմք առարկայները: Այս մտաւոր կարողութիւնները կազդուրելու համար, պէտք է որ ուսուցիչը լաւ հասկնայ թէ ինչ բանի վրայ և ինչով կ'աշխատի: Կ'աշխատի խիստ փափուկ գործւոյ մը վրայ որում կարող է հանել տալ խիստ ներգաշնակ և միանգամայն խիստ անախորժ ձայներ: Եթէ, գիտութիւնը մանկան մտացը մէջ ներմուծելու, զայն կարգի դնելու և դասաւորելու համար՝ ուսուցիչը կը գործածէ յարմարագոյն մեթոտը, հրճուանօք պիտի տեսնէ թէ սքանչելի ներգաշնակութիւն մը կը տիրէ այն տարրեր աստիճանաց միջև որոցմէ ստիպուած է անցնիլ մտաւոր մանկան միտքը: Եթէ, ընդհակառակը՝ բնաւ փոյթ չտարուիր մտաւոր մտաց ընդունակութեանցը յարմարելու, եթէ կը ներկայացուի նմա վերացեալը թանձրացեալն առաջ, մանկան այս կերպ ստացած՝ բոլոր ծանօթութիւնները չը պիտի լինին այլ ինչ, եթէ ոչ խառնաշփոթ կոյտ մը ծանօթութեանց որք բնա՛ւ յարաբերութիւն, երբէք կապակցութիւն չունին իրեն ընտանի իրաց հետ:

Մանկութեան մէջ, զգայարանք կարի կայտառ են, և տղայ մը՝ մինչդեռ մատաղ է բողբոջին, կրնայ շատ բան ուսանիլ այն առարկայից ու իրաց վրայ որք ամէն օր կը ներկային իւր աչաց:

Ուսուցիչը գիտէ հարկաւ թէ ընթերցումը, գրավարժութիւնը, թուաբանութիւնը և սովորական ուսուցման միւս ճիւղերը չեն միայն որ տարրական դաստիարակութեան հիմը կը կազմեն: Նա պարտի գիտնալ թէ իրագիտութեան դասէն աշակերտին ուսած բազմաթիւ իրողութիւնները նորա ծանօթութեանց մէկ մասը, և, խիստ կարեւոր մէկ մասը կը կազմեն:

Իրագիտութեան դասի մը ատեն, ուսուցչին միակ նպատակը պիտի չլինի տղոց մտքին մէջ ծանօթութիւններ իրարու վրայ բարդել միայն, և թողուլ զայն հոն ի քուն՝ մինչև որ դիպուածն այդ ծանօթութեան կիրարկութեան պէտքն զգացունէ: Աւելի բարձր ուրիշ նպատակ մ'ունի իրագիտութիւնը՝ այն է մշակել մանկան բոլոր կարողութիւնները:

Դեռափթիթ միտքը կրթելու համար, պէտք է նախ զգայարանաց միջոցաւ կատարուած ըմբռնումը մարդել: Առ այս, ուսուցիչը մանկան ուշադրութիւնը գրաւելու և սեւեւելու է այն զանազան յատկութեանց վրայ զորս կարելի է ի յայտ անել զգայարանաց միջոցաւ: Մանուկն առարկայն տեսնելով միայն, յաճախ կրնայ անուանել նորա յատկութիւնները: Զոր օրինակ, ի տես մի քարի, կրնայ ըսել թէ կըր է այն, ծանր է, երկայնութիւն, լայնութիւն, խորութիւն ունի, և դեռ շատ մը ուրիշ յատկութիւններ զորս զանց կ'առնումք հոս յիշել: Սակայն, կան ևս այնպիսի յատկութիւններ զորս տըզան չկրնար այսպէս դիւրաւ գտնել. ուսուցիչը թող զգոյշ կենայ ուսուցանել մանկան ինչ որ աչքի մէկ նայուածքով չկրնար նըշմարել սա: Հակառակ պարագային մէջ մեծ սխալ մը ըրած պիտի լինէր: Սպասելու է որ մանուկն իւր բոլոր ճիշդ թափէ ի յայտ բերելու համար խնդրոյ նիւթ եղած յատկութիւնը կամ ուրիշ ո և է բան մը զոր կ'ուզեմք ուսուցանել նմա: Ուսուցիչը պարտի ի գործ դնել ճարտարութիւն և նրբին դատողութիւն՝ մանկան գործը դիւրացունելու, զանի ճամբու վրայ դնելու համար: Եթէ, հակառակ այս ամէն զգուշութեանց, մանուկը չկրնար գալ հոն ուր զանի բերել կուգուէր, այնատեն ուսուցչին ազատ է խնդրոյ նիւթ եղած իրն յատակ և որոշ կերպով անուանելու, և պէտք չէ մոռնայ բազմիցս կրկնել ինչ որ ըսաւ աշակերտին, որպէս զի աւելի լաւ տպաւորի մանկան մտացը մէջ:

Եթէ ակնարկ մը նետեմք զմեզ չրջապատող մանկանց վրայ, պիտի տեսնեմք որ նոքա անգագար կը հրահանգեն զգայարանաց միջոցաւ իրենց ըմբռնելու կարողութիւնը: Առարկայի մը այս ինչ կամ այն ինչ յատկութիւնները կը տեսնեն: Շօշափումաւ կը սովորին թէ այս ինչ առարկայն կարծր է, անհարթ կամ ողորկ, իրենց միւս զգայարանօք ևս այդ առարկային միւս յատկութիւնները կը սովորին: Մանկանց գործունէութեան այս անգագար հրահանգումը բացորոշ կերպով կ'ապացուցանէ գիտողին թէ մտաւոր զարգացումն զգայարանաց միջոցաւ ստացուած ըմբռնումէն կախեալ է, կամ, անոր հետ սերտ առնչութիւն ունի:

Երբ, խնացականութենէ զուրկ համարուած

մանկան մը սոյն կարողութիւնը մշակուի և զարգանայ, այդ մանուկը գործօն, արթուն և աշխոյժ էակ մը կը դառնայ ի զարմանս իւր ծանօթաց: Այս ըսածիս իրր տպացոյց անձնական օրինակ մը ի մէջ պիտի բերեմ:

Տղայ մը՝ գրեթէ տասներկու տարեկան՝ բան սովորելու անկարող հաշակուած էր իւր ուսուցչաց կողմէն որք մինչև այն ատեն սահած էին զնա իրենց դասարանին մէջ: Մինչև իսկ կը համարէին զնա տխմար, մակդիր նուազ վայելուչ և բողբոջին անյարմար այդ տղուն: Երբ ինձ յանձնուեցաւ այն դասարանն որոյ մէջ կը գտնուէր վերոյիշեալ տղան, ուշաբողբոջին այդ դասարանին վրայ կեդրոնացուցած էի և եռանդով կ'աշխատէի: Որովհետեւ դեռ իրագիտութեան դաս չէի տուած, ամէն օր շատ ժամանակ կ'անցունէի՝ դասարան մտնելէ առաջ՝ տալիք դասս պատրաստելու: Հասկցայ չուտով թէ աշակերտք վարժուած էին միահաղոյն պատասխանել այն բազմաթիւ հարցմանց որք կ'ուղղուէին իրենց. գիտեցի նաև թէ աշակերտներէն փոքր մաս մը միայն կը պատասխանէր, և միւսները նոցա բերնէն առնելով կը ձայնակցէին: Շուտով գտայ ասոր դարմանը. մատովս ցոյց կուտայի զնոսա որք բարձրաձայն պիտի սլատասխանէին: Այս կերպով դասարանին մէջ կարգ կանոն հաստատեցի և աշակերտներն ուշադիր լի՛նէլ ստիպեցի: Առաջին օրը քովս կոչեցի այն տղան որոյ վրայ խօսեցայ ի վերջ: Զուգեց պատասխանել: Քաղցրութեամբ կը խօսէի անոր հետ և կ'ողջաչէի զնա որ ելնէ տեղէն: Կը խորհէի թէ եթէ տեղէն հանել յաջողէի, կրնայի նաև ո և է բան մ'ըսել տալ այն առարկային վրայ զոր ցոյց կուտայի իրեն: Ինձ նայեցաւ շուար ու մուր, և չը կրցայ ուրիշ բան ըսել աւլ նմա: Հոսակ ուրեմն, չուզելով ամբողջ դասարանին ուշադրութիւնն նորա վրայ դարձնել՝ ըսի նմա միայն որ ուշադիր լինի ըսելիքիս: Յաւելցուցի նաև թէ հետեւեալ օրը յիշել պիտի տայի իրեն մի քանին այն յատկութիւններէն զորս իւր ընկերները պիտի գտնէին: Յաջորդ օրը, երբ դասարան մտայ, շատ ապահով չէի յաջողութեանս վրայ: Ամբողջ դասարանին զանազան հարցումներ ընելէ յետոյ ըսի: Հիմա, Հէնրի, երէկուան գասէդ ի՞նչ բան կրնաս յիշել ինձ: Ուզեց բան մ'ըսել. բայց երկչոտութիւնը կասեցուց զնա: Իւր կերպարանքէն քաջալերուած՝ ըսի որ տեղէն ելնէ: Հնազանդեցաւ, բայց շատ կամաց: Շատ մը հարցումներ ընելէ յետոյ, վերջապէս յաջողեցայ նախորդ դասին վրայ երկու տարրեր բան ըսել տալ: Այս վայրկեանէն սկսաւ յառաջդիմել: Այս յառաջդիմութիւնն աչքի զարնելու չափ զգալի չէր, բայց ամէն օր, ինչպէս միւս աշակերտաց, նմա ևս հարցումներ ընելով, կը նշմարէի թէ օրէ օր աւելի աշխոյժ, աւելի զգօն կը լինէր նա, և երբ հարկ եղաւ ինձ թողուլ դասարանս, կրցայ խղճի մտօք ըսել թէ՛ այս տըզուն մտաւոր կարողութիւնները կազդուրուած և զարգացած էին:

(Շարունակելի) Թարգ. ՍԵՊՈՒՀ

Մէծէկէի ԱՀԲԵԱՄԸ ԱՏԼԻԷ. Օսմանեան Քաղաքային Օրինագիրք. Հատոր Բ, Թարգ. Նիկողայոս Թոթվայեան: Մնացեալ 3 հատորք ևս հետզհետէ պիտի հրատարակուին անընդհատաբար: Ա. և Բ. հատորք կը վաճառին 10 ական զրշ: Կեդրոնատեղին է Բ. Մ. Պօզաճեան գրատունը, Զաքարիաճըլար, փոստ կից, թիւ 59:

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Համիսիէ Երկրագործական վարժարանաց,
վաւերացեալ կայսերական Իրասէով

ՀԻՄՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Յօդուած Ա. Տեսական և գործնական երկրագործութիւնն ուսուցանելու նպատակաւ գաւառներու մէջ Համիսիէ անուամբ գիշերօթիկ վարժարաններ և տիպար ագարակներ պիտի հիմնուին:

Յօդ. Բ. Երկրագործական վարժարանները և ագարակները տեղւոյն կուսակալին տնօրէնութեան և երկրագործական տեսչին (միւ-ֆէրքիս) հսկողութեան տակ պիտի լինին:

Յօդ. Գ. Յիշեալ վարժարանաց մէջ տեսա-կան, և ագարակաց մէջ գործնական հոգա-գործութիւն պիտի աւանդուի: Ագարակաց մէջ գործնականը տեսնել ուղղը ցորեկեայ ա-շակերտ եւս պիտի ընդունուի:

Յօդ. Դ. Երկրագործական վարժարանաց չըջանը առ այժմ երեք տարի է, ապագային ի հարկին աւելցուելու պայմանաւ: Իւրաքանչ-իւր գաւառի մէջ ընդունուելիք գիշերօթիկ և ցորեկեայ աշակերտաց թիւը նոյն գաւա-ռին կուսակալին կողմանէ պիտի որոշուի: Իւ-րաքանչիւր տարի մէկ երրորդ համեմատու-թեամբ աշակերտ պիտի ընդունուի, և չըջա-նաւարտ աշակերտաց տեղ դարձեալ մէկ եր-րորդ համեմատութեամբ նոր աշակերտ պիտի ընդունուի:

Գիշերօթիկ աշակերտներէն զատ, վարժա-րանին ընդարձակութեան ներածին չափ ար-տաքին աշակերտներ եւս պիտի ընդունուին:

Պայմանք բնութեան եւ բնդունելութեան

Յօդ. Ե. Երկրագործական վարժարանը մտնել ուղղը աշակերտներէն հետեւեալ պայ-մանները պիտի պահանջուին: Ա. պէտք է որ օսմ. հպատակ լինին. Բ. կարելի եղածին չափ ագարակատիրոջ կամ երկրագործի զաւակ լի-նին և բարի վարք ունենան, Գ. տասնեակնգ տարեկանէն վար և քսան տարեկանէն վեր չը լինին, Գ. Հիւանդութիւն չ'ունենան:

Յօդ. Զ. Երկրագործական վարժարանաց տարեւըջանը հոկտեմբերին պիտի սկսի, և ա-մէն տարի սոյն ամսոյ մէջ նոր աշակերտ պի-տի ընդունուի. երեք ամիս առաջ, երկրա-գործական տեսչաց տեղեկագրին համաձայն՝ կուսակալները գաւառներէն (գաւա) որոշեալ թուով աշակերտ պիտի ուղեն:

Յօդ. Է. Ըստ նախընթաց յօդուածի՝ կու-սակալներու կողմանէ աշակերտ ուղուած ժո-մանակ, անմիջապէս գաւառաց կեդրոնին մէջ հինգ անգամէ բաղկացեալ ընտրողական ժո-ղով մը պիտի կազմուի, որ պիտի որոշէ քնն-նութեան օրը, և դպրոց մտնել ուղղներէն՝ հինգերորդ յօդուածի արամագրութիւնները պարունակող և իրենց գաւառէն կամ գիւղէն ստորագրեալ վկայական մը, նոյնպէս տեղ-ւոյն բժշկին կողմանէ ստորագրեալ առողջու-թեան վկայական մը, նոյնպէս ապօրէն պատ-ճառաւ մը վարժարանէն հրաժարած առեւն՝ դպրոց մտած օրէն մինչեւ երեք օրը աշա-կերտին համար եղած ծախսոց վճարման խոտ-մնագիր մը պիտի պահանջէ:

Յօդ. Ը. Երկրագործական վարժարանը մտնել վաժառեղ աշակերտք պարտին ընթեր-ցանութեան, ուղղագրութեան և չորս գոր-ծողութեանց քննութիւն տալ:

Յօդ. Թ. Իւրաքանչիւր գաւառի ընտրու-

ղական ժողով՝ քննութեանց մէջ յաջողակա-գոյն աշակերտաց կարողութիւնները պարու-նակողտեղեկագրին (մագալաքա)՝ հանդերձ յա-րակից թուովթերով պիտի յանձնէ գաւառին ֆայմաւսմին. սա եւս վարչութեան պատրաս-տած մէկ ուրիշ տեղեկագիրը նախորդին հետ առ առաւելն մինչև սեպտեմբերի սկիզբը ուղ-ղակի կամ իրեն կից լիվան միւթէսարրեֆին միջոցաւ կուսակալին պիտի ղրկէ:

Յօդ. Ժ. Երկրագործական վարժարանը առնուելիք աշակերտաց ճանրու ծախքը՝ ի-րենց վերաբերող գաւառի երկրագործական գրամատան հասոյթներէն պիտի վճարուի:

Յօդ. ԺԱ. Երկրագործական վարժարանը արձանագրուելու համար ընտրուող աշա-կերտք, երկրագործական տեսչաց կողմանէ մասնաւոր տեսարին մէջ արձանագրուելէ յե-տոյ, ամսով մը վարժարան պիտի ղրկուին:

Հոգաբարձութիւն

Յօդ. ԺԲ. Տիպար ագարակաց վարչու-թիւնը պիտի բաղկանայ երկրագործական վարժարաններէն վկայականաւոր տնօրէնէ մը, իրենց աւանդելիք ուսմունքը և գիտութիւն-ները ապացուցանող վկայականաւոր փոխ-տնօ-րէնէ մը, և պէտք եղածին չափ ուսուցիչնե-րէ: Տնօրէնը, փոխ-տնօրէնը և ուսուցիչք երկրագործական տեսչութենէն, իսկ միւս պաշտօնեայք՝ վարժարանաց Հոգաբարձու-թեան կողմանէ պիտի ընտրուին:

Յօդ. ԺԳ. Հոգաբարձութիւնը ամիսը մէկ անգամ և ի հարկին աւելի անգամներ ի ժո-ղով պիտի գումարին, և վարչական և ու-սուցչական խնդրոց վրայ պիտի բանակցին. որոշմունք քուէից միաձայնութեամբ կամ մե-ծամասնութեամբ պիտի տրուին:

Յօդ. ԺԴ. Հոգաբարձութիւնը՝ վարժա-րանաց և ագարակաց յատուկ պիտոյքը գնե-լու, ծախելու կամ փոխանակելու, և հաշիւ-ները քննելու արտօնեալ են: Բայց եթէ ար-տաքոյ կարգի և կամ ապագային համար ար-դիւնաւոր և ագարակաց բեղմնաւորութեան նպատակով ծախքի մը պէտք տեսնուի, կու-սակալութեան իմաց պիտի տրուի, և եթէ այդ ծախքը փոխարինող հասոյթ չը տեսնուի՝ կուսակալը երկրագործական տեսչութեան խորհուրդ պիտի հարցնէ և առնելիք պո-տասխանին համաձայն պիտի վարուի:

Յօդ. ԺԵ. Գաւառներու երկրագործական տեսչքը մերթ ընդ մերթ վարժարանաց վար-չութեան ու հաշուոց մասին քննութիւն կա-տարելով, արդիւնքը պիտի հաղորդեն երկ-րագործական տեսչութեան:

Յօդ. ԺԶ. Վարժարանաց տնօրէններուն պարտքն է ուսուցչաց և ուրիշ պաշտօնից պարտականութեանց խղճի մտքը գործադ-րութեան հսկել, վարչութեան տուած որո-շումները գործադրել և ագարակաց բոլոր հաշ-ուական գործառնութիւնները տեսնել: Տնօ-րէնք երկրագործական տեսչութեանց առջեւ պատասխանատու լինելով, տեղական իշխա-նութեանց հետ թղթակցելու արտօնեալ են:

Յօդ. ԺԷ. Յաւարտ դպրոցական տարե-չըջանին տնօրէնք պարտին վարժարանաց ու ագարակաց բոլոր գործառնութիւնները ու ընդհանուր հաշիւները տեղեկագրել առ երկ-րագործական Տեսչութիւնն:

Յօդ. ԺԸ. Փոխ-տնօրէնք տնօրէնին պաշ-տօնը պիտի կատարեն՝ սոյն վերջնոյն բացակա-յութեան միջոցին:

Յօդ. ԺԹ. Գործնական ուսուցչանող ու-սուցչաց պաշտօնն է՝ ագարակին մէջ գտնուող անուններու մասին գիտութեան արամագրած

սկզբունքները ժամանակին ի գործ դնել, երկրագործական գործինքը, և ամբարանո-ցի ու մթերանոցի վերաբերեալ նիւթերը նո-րոգել ու լաւ վիճակի մէջ պահել, վարչու-թեան կողմանէ ագարակի գործոց մասին տրուած որոշումները գործադրել և ագա-րակի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործերը կարգադրել: Իսկ գիտութեանց ուսուցչաց պաշտօնն է՝ գործանոցներու մէջ գտնուող քիմիական և այլն գործինքը, կենդանական ժողովածոյքը և գրատունները լաւ վիճակի մէջ պահել, և գործնական բնաւորութիւնն ու մանրագիտութիւնն ուսուցանել:

Յօդ. Ի. Օսմաներէն լեզուի ուսուցիչք վարժարանին և ագարակաց դրական աշխա-տութիւններուն ևս պիտի ղրկուին:

Պարսկալեզուութիւն ուսուցչաց

Յօդ. ԻԱ. Երկրագործական վարժարանի ուսուչական մարմինը կը կազմեն՝ վարժարա-նին տնօրէնն ու փոխ-տնօրէնը, տեսական և գործնական երկրագործութեան և օսմանեան լեզուի ուսուցիչք:

Յօդ. ԻԲ. Տեսականը ուսուցչանող ուսու-ցիչք (վարժարանաց տնօրէնք ևս միասին նը-կառելով) հինգ հոգիէ պիտի բաղկանան:

Յօդ. ԻԳ. Գործնականը ուսուցչանելու և ագարակաց բոլոր գործողութիւնները գործ-նականապէս գործադրել աւել համար ամէն վարժարանի մէջ մէկ մէկ գործնականի ու-սուցիչ պիտի գտնուի:

Յօդ. ԻԴ. Բաց ի ուսուցչական մարմինէն, իրենց գործոց ու արհեստից վերաբերեալ բա-ները գործադրելու և աշակերտաց ուսուցա-նելու ու ցուցնելու համար, մէկ մէկ ագարա-կապետ, մէկ մէկ արտապաշ և մէկ մէկ պար-տիզական պիտի գտնուի:

Յօդ. ԻԵ. Փոխ-տնօրէնք և գիտութեանց ուսուցիչք տեսական դասերը, և օսմ. լեզուի ուսուցիչք տաճկերէն ընթերցանութիւն և գը-րագրութիւն պիտի ուսուցանեն:

Յօդ. ԻԶ. Գործնականի ուսուցիչք ամէն տեսակ երկրագործական գործինքը գործա-ծելու կերպը, գործնական երկրագործու-թիւն, պանիր՝ իւղ շինել, գործինքը շինե-լու և նորոգելու եղանակները ցոյց պիտի տան:

Յօդ. ԻԷ. Ագարակապետք և արտապաշք պարտին, ընդ տեսչութեամբ տնօրինաց՝ ի-րենց վերաբերեալ պաշտօնները կատարել, և իրենց յանձնուած բոլոր գործինքը և անա-սունքները պահպանել: Ագարակապետն ու ար-տապաշք գործնականի ուսուցչաց, և գործնականի ուսուցիչք վարժարանի տնօրէն-ներուն պատասխանատու են:

Յօդ. ԻԸ. Երկրագործական վարժարանաց մէջ իւրաքանչիւր դարգի համար աւանդելի տեսական և գործնական ուսմանց ծրագիրը՝ ըստ պահանջման վիճակին և տեղւոյն՝ երկ-րագործական Տեսչութեան կողմանէ պիտի պատրաստուի:

Քննութիւն և վարձարութիւն

Յօդ. ԻԹ. Դպրոցական տարեւըջանը հոկ-տեմբերի սկիզբէն մինչև յունիսի վերջը լինե-լով, քննութեանց պատրաստութիւնք պիտի լինին յունիսի սկիզբէն մինչև յունիս տասն և հինգ, և յունիսի տասնևհինգէն մինչև վերջը քննութիւնք տեղի պիտի ունենան: Արձա-կուրդի միջոցն է օգոստոսի սկիզբէն մինչև սեպտեմբերի վերջ: Քննութեանց եղանակը և աստիճանները՝ ներքին կանոնագրութեան մէջ պիտի որոշուին:

Յօդ. Լ. Դպրոցական չըջանը աւարտող և

քննութեանց մէջ յաջող հանդիսացող աշակերտաց վերադարձը երկրագործական Տեսչութեան կողմանէ պիտի տրուին :

Յօդ. ԼԱ. Շրջանաւարտ աշակերտաց մէջէն առաջին հանդիսացողներուն երկրագործական վարժարանին յատուկ ոսկի միտայլ, իսկ երկրորդ և երրորդ աստիճանի շրջանաւարտներուն տրամաթեյ միտայլ պիտի տրուին :

Յօդ. ԼԲ. Օրինադրանց և անպարկեշտ աշակերտաց տրուելիք պատժոց աստիճանները և գործադրութեան եղանակները ներքին կանոնադրութեան մէջ պիտի որոշուին :

Վերջաբան

Յօդ. ԼԳ. Երկրագործական վարժարանաց ներքին վարչութիւնը և ագարակաց գործողութեանց վերաբերեալ ուրիշ բաներ ներքին կանոնադրութեան մէջ պիտի բացատրուին :

Յօդ. ԼԴ. Երկրագործական վարժարանք տօնական և պաշտօնական օրեր, և շաբաթը մէկ օր գոց պիտի մնան :

Յօդ. ԼԵ. Երկրագործական վարժարանաց և տիպար ագարակաց հիմնարկութեան ու բացման համար պէտք եղած ծախքերը՝ սոյն վարժարաններէն օգտուող մէկ կամ մէկէ աւելի գաւառաց երկրագործական գրամատանց մասնաճիւղերու հասոյթէն պիտի վճարուին :

Յօդ. ԼԶ. Երկրագործական Տեսչութիւնը պաշտօն ունի սոյն կանոնադրութեան գործադրութեան :

[Առևտրական Սննդի Երազէն Թարգ.]

12 յունուար (սէճէպ) 308

9 փետրուար 306

Ն Ե Ր Ք Ի Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

Պատգամաւոր խորհրդէն. — Վեհ. Սուլթանին առաջին սենեկապետ անուանեցաւ Վսեմ. Հաճի Ալի պէյ, երկրորդ. Սենեկապետ Ն. Վեհափառութեան. — Երկրորդ. Սենեկապետ անուանեցաւ Միրզիվա Նուրի փաշա, հրամանատար Թաշ Գըլլա զօրանոցին. Գ. Սենեկապետ՝ Մէհմէտ պէյ, և միւս սենեկապետք պաշտօնի կարգաւ բարձրացան. — Վանայ Մահմուտի գաւառակին գայմազամ անուանեցաւ Բաշիւ Էֆէնտի, նախորդ գայմազամ Ֆուհրէթին. — Ֆուհրէթին գայմազամ անուանեցաւ Հապըր պէյ, նախորդ գայմազամ Բյոնէկէօրի. — Բապէշի Սաւուտի գաւառակին գայմազամ անուանեցաւ Մէհմէտ Քեամիլ Էֆէնտի, նախորդ գայմազամ Թիմուրիճէի. — Հապէշի Սուրուտ գաւառակին գայմազամ անուանեցաւ Պէքիր պէյ, գայմազամ Բուսմ գալի, և նմա յաջորդեց Մէհմէտ Ասաֆ Էֆէնտի :

Աստիճանք եւ Պատգամաւոր. — Իֆթիխարի չքաղբամ տրուեցաւ Պրուսայի նաշանքին կրթական տնօրէն Սայիտ պէյի. — Սանիյէ Միլիթմարիի աստիճան՝ Կարնոյ մարտային տնօրէն Թէֆթիք Էֆէնտի. — Միրի Իւմէրարի աստիճան՝ Ժամանակէ մը ի վեր իւրեւ հիւր մայրաքաղաքս գտնուող Ալիբէթներու հեծեւազնոց պետերէն Ալիբէթի Ալիբէթին ցեղապետ Հաճի Եւսուֆ փաշայի, Հասնանը Ալիբէթին ցեղապետ Սօֆը փաշայի, Չէլլանը Ալիբէթին ցեղապետ Ահմէտ փաշայի և Միրանը Ալիբէթին ցեղապետ Մուսթաֆա փաշայի. — Գ. Կարգի Մէհմէտի՝ Սեւանիկի, Պաշտատի ու Տրապիզոնի մարտատանց տնօրէն Չէմալ պէյի, Մէհմէտ պէյի և Մէմուտէ պէյի. — Սալիսի աստիճան՝ Արաբիկի ու Խաթիկի ժողովոյ անդամ Սալիլ Էֆէնտի :

— Համիտիյէ քիւրտ հեծեւազնտին ըստայք որք մէկ ու կէս ամիսէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէին, անցեալ շաբաթ երեկոյ մեկնեցան ի Տրապիզոն. Վեհ. Սուլթանը այդ սպայներէն Միրզա պէյի գեղեցիկ նոյնք մը նուիրած է, և Եւսուֆ փաշայի՝ ակնակառու մը, Ֆէթհուլլահ սպայի՝ թանկագին մատանի մը, և միւս ցեղապետներուն՝ հինգական և հետեւորդաց ալ երեքական Օսմանեան ոսկի. — Քիւրտ սպայից լուսնկարներն առնուելով, մատուցուած են Վեհ. Սուլթանին. — Սոյն սպայք երեքշաբթի երեկոյ Տրապիզոն հասեր և յաջորդ օրը մեկնել են անտի իրենց տեղերը :

— Վանայ Հէքքեարի գաւառին Շէքեաֆ Ալիբէթի պետերը Գ. զօրաւանակի կեդրոնը դնացած են՝ միանալու համար Համիտիյէ հեծեւազնոց. Հայաէրանը Եւսուֆ աղա և Շէքեաֆ Ալիբէթի պետերէն Շէրէֆէտտին աղա իրենց մարդերով նոյն զօրաւանակի կեդրոնը դնացած են :

— Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Կայսերական իշխանաց՝ Բարձր. Ապալիլ Գաւառի Էֆէնտի, Ահմէտ Էֆէնտիի և Պիւրհանէտտին Էֆէնտիի, ինչպէս և ժողովրդեան աղայոց թրիստութիւնն ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ :

— Ի Պրուսա կառուցանելի անկեանոցին ի նպատակ Վեհ. Սուլթանը գրամական պարգեւ մը շնորհելով, հրամայած է որ ընդ փոյթ գործի ձեռնարկուի :

— Կրէտի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Ճէվաթ փաշա պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակելով՝ ծանուցած է թէ, թէ՛ իրենց նախկին ուժերներուն համար բարձրագոյն ներման արժանացողք և թէ՛ սփիւր մը ու յանցանք չունենալով օտար երկիրներ գտնուողք, եթէ ժողովրդեան մէջ յայտարարութիւններ հրատարակելով՝ գրգռումներ ու խռովութիւններ յառաջ բերեն, իրենց նկատմամբ օրինաց տըրամադրութիւնն ի գործ պիտի դրուի :

— Զիւս փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ այն յանձնաժողովն որ ժամանակէ մը ի վեր Սերաստիոյ նաշանքին մէջ քննութիւններ կը կատարէր, ինչ ինչ խնդրոց քննութեան համար անցեալ շաբթու Պարաշիտարը Շարգիի Համիտիյէ գաւառակէն Օրտու ժամաներ և անտի Ֆաթմա երթալով, քննութեանց ձեռնարկեր է :

— Բեքասպուրիի պարսկական դեսպան Էստուլլահ խան Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպան անուանած է կ'ըսուի Էստուլլահ խան, որ ցարդ «Վէքիլ իւլ Միլլէ» տիպոյսն ունէր, յետ այսորիկ «Նիզամ իւտ տէօլլէ» տիպոյսը, այսինքն գործօն նախարարի աստիճանը պիտի ունենայ :

— Պէրուլի երեւելիներէն Պիշիմզաթէ Հասան Էֆէնտի արտօնութիւն ստացած է Պէրուլէն ի Գամալիս և անտի ի Հորան, 300 քիլօմէթր երկայնութեամբ թրամուէյի գիծ մը շինելու :

— Լոնտոնէ ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, գաղթային խորհրդական Պ. Ուորմ յայտարարեր է երեսօր. ժողովոյ մէջ թէ՛ Կ Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր Ո. Հոսայթ ինչ ինչ փոփոխութիւններ ընել առաջարկած է Անատոլիոյ տեղիական հիւպատոսաց մէջ :

— Կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյ, որ Վեհ. Սուլթանին կողմանէ Միքատոյին նուիրեալ արարական նոյնքները տարած էր,

մայիս 15 (Ն. Տ.)ին ճարտի մայրաքաղաքը հասեր և Միքատոյին ներկայանալու պատիւն ունենալով, արժանաւայել պատուով ընդունուեր ու մեծարուեր է :

— Ֆրանսացի ճարտարագէտ մը՝ մայրաքաղաքի փողոցները փայտաշէն սալադատակելու առաջարկութիւն ըրած լինելով, թոյլ տրուած է իրեն փորձի համար յարմար տեղ մը սալադատակել այս գրութեամբ. Այս փայտեղէն մաս մը Եւրոպայէն բերուած են արդէն. Ասոնց լայնութիւնն է 5 հարիւրորդամէթր. խոնաւութենէ ու փառէլ գերծ մնալու համար փուռի մէջ չորցուած և կուպրով ձեփուած են. Այս փայտեր, որ 15 տարի կը դիմանան եղեր, հողին մէջ պիտի ցցուին և կպրախտան նիւթով իրարու փախցուին :

— Սամուէնի կառավարութիւնը որոշած լինելով նաւահանգիստ մը շինել, քարտէսն ու յատակաձևը պատրաստած ու ձեռնհաս իշխանութեան մատուցած է :

— Սամուէնի երկրաչափ անուանած է Կիւմիլիանէի նախորդ երկրաչափ Յակոբ Էֆ, փոխանակ Նիքրօ Էֆէնտիի որ հրաժարած է :

— Թագվիլի Վէգայի մէջ կը կարգաւոր. — Վեհ. Սուլթանը գրամական պարգեւ մը շնորհած է Հրէից Բարուհապետին, իրենց տօնական աւուրց առթիւ. — Ի Սարրիք Դերուհալուէր են մեծամեծ ոճիւններու հեղինակ Արապ օղլու Ալի և Բէօր Հիւսէյին օղլու Սալիլ անուն աւագակը. — Միլլէի վարժարանին շրջանաւարտներէն Ահմէտ Նաճի Էֆէնտի Մէարիֆ անուն շաբաթական հանդէս մը հրատարակելու արտօնութիւն ստացեր է. — Համիտիյէ և Օրտու գաւառակաց մէջ թղթատարական երթեկեկութիւն մը հաստատուեր է :

— Մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպանատան խորհրդական և միանգամայն գործադատար անուանած է Հասան խան. Նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան ժամանակ մ'եստատ մնալու արտօնութիւն խնդրած է իւր կառավարութեանէն :

— Վեհ. Սուլթանը Փոլսոյին նախարարութեան հրամայած է խորհիլ Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստն եւրոպական նաւահանգիստաց յար և նման վիճակի մէջ դնելու միջոցներուն վերայ. Հրամայած է նաեւ Ղալաթիոյ աշտարակին վերի մասին վրայ զետեղել Թայլ Պուլ կոչուած գործիներէն, որք պիտի ծառայեն թէ՛ քաղաքին ժողովրդեան և թէ՛ երթեկեկոյ նաւուց ցոյց տալու կէս օրն ու կէս գիշերը. Պիտի զետեղուին նաեւ միջօրէական կոչուած խոշոր զիտակը՝ միջօրէն ճգիւր որդեկու համար, և դիտարանաց յատուկ ձօճանակաւոր երեք ժամացոյցք :

— Կարնոյ կուսակալ Հասան իսայրի փաշա, որ քննական պտոյս մը կատարած և ամիսէ մը ի վեր ի Պայազիտ կը գտնուէր, դարձեր է ի Կարին :

— Պրուսայի կուսակալութիւնն առաջարկած է Պանուրմայէն Գօնես շինուելիք երկաթուղոյ գիծը Պանուրմայի ու Մուտանեսայի միջև գտնուած Էքէլ նաւահանգիստն սկսելով Մուտանեսա-Պրուսա գծին միացնել. որպէս զի Գիւրմուսի և Միլիս ընթացող երկաթուղիներ ևս օգտուին. Հրամայուած է քննութեան առնուլ զայս առաջարկ :

— Վեհ. Սուլթանը հրամայած է վճարել Ճէլալի Ալիբէթի ցեղապետներէն Իպրահիմ աղայի՝ այն 500 դրլ ամսաթուղակն, զոր այս վերջնոյն հայրը կ'ստանար :

— Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ Չէլալէտտին փաշա դարձաւ յիւր պաշտօնատեղին :

— Կայս. պալատան ճարտարապետ Եօանիտէս Եանքօ պէյ՝ Էրէյլի եզերայ վրայ ապահովութեան նաւահանգստի մը շինութեան արտօնութիւն ստացած է, նաւերու բեռնաւորումը. զիւրացնելու և այժմու գիներէն շատ աւելի նուազ գիներով հանքածուխ հայթայթելու համար:

— Պ. Յրէտէրիք Շառնօ՝ Սելանիկի մօտ գտնուող կապարի հանքի մը շահագործման արտօնութիւն ստացաւ:

— Տրապիզոնի հանքաց երկրաշափը Կարին գնացեր է՝ նահանգին մէջ գտնուած անխառնաբերու մօտին քննութիւններ կատարելու և տեղեկագրելու համար:

— Շարթում մայրաքաղաքս այցելեց Վիէնայի երաժշտութեան ընկերութիւնը, որ կը բաղկանայ 177 անդամներէ:

— Գորֆուցի 48 հրետայ ընտանիքներ, կղզւոյն մէջ Հրէից դէմի դործ դրուած վարմանց պատճառաւ գաղթելով, երկուշարթի օր մայրաքաղաքս ժամանեցին և Ոստիկանութեան միջոցաւ յանձնուեցան խախտմանին:

— Զմուռնիոյ քարափանց շինութեան պայմանագիրն ու յանձնառագիրն ձեռնհաս իշխանութեան և արտօնատիրոջ միջև փոխանակուեցան:

— Թրամուէյի ընկերութիւնը Հունգարիայէն 141 ձի բերել տուած է իւր լանդացւոց կառքերուն համար:

— Մէկ ու կէս ամսուան մէջ Մէքքէ ժամանող ուխտաւորաց թիւն է 11.500, որոյ 2000ը միայն Բուսթիլիցի և Անատոլիցի իւլաններ են, իսկ մնացեալը Հնդիկ, Ճափացի, Չինացի և Պարսիկ: Ուխտաւորաց երթը կը շարունակուի:

— Վառնայէն մայրաքաղաքս ժամանեցին Բուսթիլիցի 84 գաղթականք:

— Նիկովիդիոյ ծովախորշէն մինչեւ Պաղատա ու Պարա ուղղակի երկաթուղւոյ գիծ մը շինելու արտօնութիւն խնդրած է սպայակոյտի Ֆէրիք Նէճիպ փաշա:

Այս գիծ Նիկովիդիոյ ծովախորշէն պիտի սկսի և Ատարազարէն, Պոլսէն, Քէրէտէն, Չէրքէշէն, Գոչհիարէն, Թոսիայէն, Օսմանճըքէն, Ամասիայէն, Սերաստիայէն, Մալաթիայէն, Բարբերդէն, Արդընիէն և կամ չըրջակայներէն անցնելով, կառավարութեան կողմէ ընդունուած եղանակաւ մինչեւ Տիարպէքի պիտի երթայ: Ամասիայէն ի Սամսոն ճիւղ մը եւս պիտի ունենայ: Նէճիպ փաշա հաւասար պայմաններով նախամեծարութեան իրաւունք պիտի ունենայ այն խնդրարկուներու հանդէպ, որք Տիարպէքիէն մէկ կողմէն մինչեւ Պաղատա ու Պարայի ծովախորշն և միւս կողմէ մինչեւ Եւմոթիալը (ծովախորշ իսկէնտիւրուի) երկաթուղւոյ գծեր երկարելու արտօնութիւն խնդրեն:

Նէճիպ փաշա՝ մենաշնորհը ստանալով պարտաւոր պիտի լինի իրեւ երաշխաւորութեան գումար ուղղակի Եւմոթիան գանձուն վճարել մէկ միլիոն ֆրանք, այսինքն 50 000 ֆրանսական ոսկի: Այս գումարի վճարման համար երաշխաւորած է Պելճիոյ երեսփոխ. ժողովոյ անդամ, եւրոպական մահճարար ընդհ. կառավարից ընկերութեան նախագահ և պողպատի գործարանի մը ընկերութեան նախագահ Պ. Օթթով Օրպան, որոյ երաշխաւորութիւնն ապահովեցած ու վաւերացեցած են Քուէտի ժէնըրալ Լիէփուս գրամատունն եւ Մէնֆիլ ու Նոֆ ընկերութեանց կողմէ կազմուած Գումանտիթ ընկերութիւն մը:

— Երէկ Սելամիլիգի արարողութեան հանգիստան գտնուեցան Վիէնայի երաժշտասիրաց ընկերութեան անդամք, և յետ հանգիստի՝ երգեցին հրամանաւ և ի լուր Վեհ. Սուլթանին: Նորին Վեհափառութիւն այլ և այլ կարգի պատուանշաններ և միտայլներ շնորհեց անոնցմէ ոմանց: Երաժշտասիրք, թուով 171, երէկ երեկոյ մեկնեցան մայրաքաղաքէն ի Պիւրէն:

— Գաղաքապետութիւնն ստուգելով որ կաթնաւաճառք ընդհանրապէս կէս տու կէս ջուր կը խառնեն կաթին մէջ, անոնցմէ շատերը ձերբակալած և ծանր տուգանաց ենթարկուած է:

— Վաղը Անգլիոյ Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձը լինելով, Կայս. պալատի շոգեհանալ պիտի զարդարուի և կէս օրին 21 անդամ թնդանօթ պիտի արձակէ: Նոյնպէս թէ՛ Կայս. պալատէն և թէ՛ Բ. Դրնէն յատուկ յատուկ պաշտօնեայք անգլիական դեսպանատունը երթալով, պիտի շնորհաւորեն Վեհ. Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձը: Վիքթորիա Թագուհին 1819 մայիսի 24ին աշխարհ եկած լինելով, այժմ 72 տարեկան է:

— Մօնիքէօրի մէջ կը կարգաւթ թէ, Լիվըրբուլի իսլամական ընկերութեան նախագահ Ապտուլլահ Վիլէյմ Էֆէնտի և իւր որդին՝ Վեհ. Սուլթանի յատուկ հրաւիրանօք հինգշաբթի երեկոյ Կայս. պալատան մէջ ճաշեցին և արժանացան Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց: Ապտուլլահ Էֆէնտի և որդին վաղը երեկոյ մայրաքաղաքէս կը մեկնին ի Լիվըրբուլ:

— Երկրագործական Դրամատան Ընդհանուր Ժողովը, նկատելով որ Վեհ. Սուլթանը հրամայած է երկրագործական դասուն ամէն դիւրութիւն ընծայելով ազատել զանոնք վախառուներու ձեռքէն, որոշած է որ երկրագործական դրամատունք ամէն դիւրութիւն ընծայեն այն երկրագործաց որք փոխառութիւն ընել կ'ուզեն, և փոխառու-

թեանց պահուէն պահպանեն հաւասարութեան օրէնքը, որպէս զի կարգ մը կարգ մ'ազդեցութեան տէր անձինք նախամեծարութեան իրաւունքէ չկարենան օգտուիլ: Ժողովը հրահանգ մ'ուս պատրաստած ու սահմանած է արձանագրութեան գործողութեանց հիմունքը և յանձնած է Վեհ. Միքայէլ Էֆէնտի փորթուկալեանի այս որոշումները հաղորդել դրամատան բոլոր ճիւղերուն:

— Ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ բացում մըն Չինեյի քէօլի հնութեանց Կայս. թանգարանի յարակից շէնքին, ուր ի տես դրուած պիտի լինին Սիդանի (Մայոտ) մէջ երևան ելած չքեղ դադաղներն. ու այլ հնութիւնք:

Ա. Բ. Ժ. Բ. Գ. Բ. Ա. Մ. Ո. Զ.		Օսմ. լիրան 100 դր. էն	
Մէճիտիյէ	108	Վ. Ենեյ	103 40
Քառորդ մէճիտ	106 30	Բուսիոյ բօլ	90 5
Մանր մէճիտ	103	Կարալեան	87 23
Մէթալիք	401 40	Գրիմից	51 47
Պէշլիկ	103	Անգլ. լիրա	110 46
Մանէթ թղթադրամ 7 72			
Գոնսուլտէ (երեկոյ)	49 33	Բուս. երկ բամբի	71 62
Թահվիլ: Օսմ. 4 0/80 2		Թապիլիյէ	46 40

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ Ա. ՍԱՔԱՍԱՆ

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ
Լսկի-Չապքիէ փողոց. Են 61

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻԱԿ ՄԻՋՈՑ

ԱՃԱՊԱՐԵՅԼ՝ Գ. ԹՈՐՁԵԼ ԶԵՐ ԲԱՂԴԻՐ, ԵԹԷ ԿՈՒՋԷՔ ԾԱՀԻՐ.

600,000 ԿԱՄ 300,000 ՖՐԱՆԲ

Միայն կօրն ոչ կես Ղրուշով

Ա. Ռ. Ի. Թ. Ը. Մ. Ի. Գ. Ա. Խ. Յ. Ե. Բ.

Ամէն անոնք որ հարստանալ կ'ուզեն, պարտին անմիջապէս դրել ստորե նըշանակեալ հասցէին և ստանալ Արեւելեան երկաթուղւոյ պարտատոմսից 128ըգլիճակահանութեան բաղդատոմսերէն: Սոյն բաղդատոմսեր վաւերացեալ և ստորագրեալ են Օսմանեան Առեւտրական նախարարութեան, և անոնց համապատասխանող պարտատոմսերն առ ի ապահովութիւն ի պահ գրուած են Օսմ. Կայսերական Պաշտօնի Գին տոմսի 7 1/2 դրուշ: Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Կայս. Արքունի փողերանոցին մէջ յառաջիկայ Մայիս 20ին:

Այս անգամուան մեծ պարգևն է

300,000 ՖՐԱՆԲ

600 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգևներ պիտի շահին, և շահող թուոց ցուցակը պիտի հրատարակուի ԾԱՀԻՐԻ մէջ:

Նոյնպէս շահող թուոց պարգևները անմիջապէս կը ղրկուին իրենց հասցէներուն (ոսկի լինելով):

Գաւառներէն դրամի տեղ նամակադրուի՝ կ'ընդունուի Բօսնի-Սերայի համար պէտք է 40 փարայ աւելի ղրկել:

Մեր հասցէն՝

Առ Տնօրէնութիւն Ժուլիանի և Անտրիա Կրամատան
23, Ղալաթիա, Քարաքէյ, 23, Կ. Պօլիս